

Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

[08-570 470 00](tel:08-57047000)

varmdo.kommun@varmdo.se

www.varmdo.se

Riktlinje för frånvaro och skolplikt

Diarienummer: 2023GSN/0057

Beslutsdatum: 2023-03-22

Lagstadgat styrdokument: skollag (2010:800),
skolförordning (2011:185), föräldrabalk (1949:381)

Beslutsnivå: Grundskolenämnden

Reviderat:

Ersätter styrdokument: Riktlinjer för annat sätt att
fullgöra skolplikten 2023GSN/0020 och Riktlinje för
att främja närvaro samt uppmärksamma, utreda och
åtgärda frånvaro i de obligatoriska skolformerna
2023GSN/0018

Beslutad riktlinje gäller fr.o.m: 2023-03-22

Ansvar: Grundskolenämnden

Uppföljning: När behov

uppstår, se rukrik

Uppföljning

nedan

Inledning

Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till utbildning från och med höstterminen det år de fyller sex år. Skolplikten ska börja fullgöras i förskoleklass och därefter i grundskola, anpassad grundskola, sameskola alternativt i specialskola. Skolplikten upphör som huvudregel vid slutet av vårterminen det tionde skolåret. Skolplikten innebär en närvaroplikt i skolan, så länge det inte finns giltiga skäl att utebli från utbildningen. Giltiga skäl kan vara beviljad ledighet, sjukdom/läkarbesök eller annan omständighet. Elev som kommer för sent till lektion/avviker innan lektion är slut, uppehåller sig i skolans övriga lokaler eller på skolgården under lektionstid är ogiltigt frånvarande. Likaså betraktas det som ogiltig frånvaro om eleven åker på semester utan beviljad ledighet, är frånvarande utan anmälan från vårdnadshavare eller långvarigt frånvarande på grund av sjukdom som inte kan styrkas med läkarintyg.¹

Elever kan ha rätt till utbildning utan att ha skolplikt. Det gäller bland annat asylsökande barn och barn till EU-medborgare, som vistas i Sverige med uppehållsrätt.

Syfte och omfattning

Riktlinjen klargör hur frånvaro och skolplikt följs upp, hanteras och åtgärdas i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola där Värmdö kommun är huvudman. Vissa delar av riktlinjerna omfattar även elever vid fristående skolenheter, där Värmdö kommun är hemkommun.

¹ Det finns inga definitioner i skollagen av giltig eller ogiltig frånvaro. Skolan bedömer om en elevs frånvaro är giltig eller inte.

Rättslig reglering

- 7 kap. skollagen om skolplikt och rätt till utbildning samt 29 kap. 2§ skollagen (2010:800) om bosättning.
- Prop. 2009/10: 165 *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*
- 24 kap. 23-25 §§ skollagen om förutsättningar för medgivande till annat sätt att fullgöra skolplikten.
- 4 kap. 8§ skolförordning (2011:185) om anmälningsskyldighet vid frånvaro.
- 6 kap. Föräldrabalk (1949:381) om vårdnad, boende och umgänge.
- 2 kap. 18§ Regeringsformen (1974:152)
- Lag (1985:206) om viten.
- Förvaltningslag (2017:900)
- Socialtjänstlag (2001:453)
- SOU 2016:94, Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera.
- Folkbokföringslag (1991:481)

Ansvar för skolplikten

Ansvar för att skolplikten fullgörs är delat mellan hemkommunen, skolan/skolans huvudman och barnets vårdnadshavare.²

Vårdnadshavare ansvarar för att barnet fullgör sin skolplikt genom att närvara och delta i undervisningen samt för att anmäla till skolan om barnet är frånvarande, i enlighet med huvudmannens/skolans fastställda rutiner.

Skolan/skolans huvudman ska se till att de som är elever vid skolenheten fullgör sin skolgång. Distansundervisning är inte tillåtet att använda om inte huvudmannen har fått särskilt tillstånd från Skolinspektionen.³

När en skolpliktig elev börjar eller slutar i en skola med en annan huvudman än

² 7 kapitlet 20-22 §§ skollag (2010:800).

³ 5 b kapitlet skolförordning (2011:185).

hemkommunen ska skolan informera elevens hemkommun. Detsamma gäller om skolan inleder en utredning om en elevs upprepade eller längre frånvaro.⁴ En elev som slutar i en kommunal skola i Värmdö kommun ska inte skrivas ut från skolan innan det är säkerställt att eleven har en ny skolplacering. Rektor ansvarar för eleven så länge eleven är inskriven vid skolenheten, oavsett om huvudmannen och/eller andra instanser/myndigheter är aktiverade.

Hemkommunen ska se till att alla skolpliktiga elever har en skolplacering och därmed får den utbildning som de har rätt till. Utbildningskontorets centrala förvaltning ansvarar för skolpliktsbevakningen i Värmdö kommun. Om skolpliktig elev inte har någon skolplacering ska omständigheterna kring detta följas upp och utredas. Hemkommunen har möjlighet att vitesförelägga vårdnadshavare som inte uppfyller sin skyldighet att se till att barnet kommer till skolan. Vitesbeloppet kan vara fast eller löpande och bestäms med hänsyn till adressatens ekonomiska förhållanden, men också utifrån vilket belopp som kan förmå adressaten att följa föreläggandet.

Värmdö kommun har en skyldighet att meddela andra myndigheter om eventuella felaktigheter gällande exempelvis folkbokföringsuppgifter.⁵

Föreläggande och vite

Om vårdnadshavare bedöms ha brustit i sitt ansvar gällande skolplikten ska skolan, kommunal eller fristående, göra en skolpliktsanmälan till hemkommunen. Om barnet är hemmahörande i Värmdö kommun ska utbildningskontorets centrala förvaltning inledningsvis informera vårdnadshavare om skolplikten och att vårdnadshavare i ett andra steg kan föreläggas vid vite att se till att barnet kommer till skolan. Det görs samtidigt en orosanmälan till socialnämnden i kommunen.⁶

⁴ 7 kapitlet 22 § skollagen

⁵ 7 kapitlet 23 § skollagen och 1-4 §§ lag (1985:206) om viten.

⁶ 14 kapitlet 1 § socialtjänstlag (2001:453).

Rutiner för att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro

Varje skola ska bedriva ett närvarofrämjande arbete samt arbeta aktivt för att förebygga frånvaro. Skyldigheten att vidta åtgärder vid en viss nivå av frånvaro kan vara en närvarofrämjande faktor som inte minst handlar om en attitydpåverkan i fråga om frånvaro.⁷ Elever och elevhälsa ska vara delaktiga i detta arbete. Värmdö kommun har tillämpningsrutiner som närmare reglerar hur skolorna ska arbeta med frånvarande elever. Rektor ansvarar för att samtliga elever, vårdnadshavare och personal vid skolenheten följer tillämpningsrutiner och lokalt utarbetade rutiner. Rektor ska ha en samlad bild över den totala frånvarosituationen vid skolenheten och ska därför se till att skolans arbete utifrån närvarorutinerna kontinuerligt följs upp och utvärderas.

Rektor vid varje skolenhet ska ha utarbetade och väl förankrade rutiner för att;

- informera vårdnadshavare och elever om skolplikten och rätten till utbildning,
- informera vårdnadshavare om deras skyldighet att snarast anmäla elevs förhinder att delta i undervisningen,⁸
- informera vårdnadshavare om deras skyldighet att vid behov ansöka om ledighet, samt deras begränsade möjlighet att beviljas ledighet,⁹
- informera vårdnadshavare om vilka konsekvenser längre frånvaro och/eller semesterresor som inte har beviljats kan leda till samt
- informera och implementera kommunens utarbetade frånvarotrappa för elever, vårdnadshavare och personal vid skolenheten.

⁷ SOU 2016:94 Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera, s. 237

⁸ 4 kapitlet 8 § skolförordningen.

⁹ 7 kapitlet 18 § skollagen

Frånvaro och ledighet

Rektor beslutar om ledighet.¹⁰ En ledighet om högst tio dagar per läsår kan beviljas för enskilda angelägenheter, exempelvis vissa resor, familjehögtider eller religiösa högtider, men det är ingen rättighet. Ett beslut om ledighet ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. För en skolpliktig elev ska frånvarons längd, elevens studiesituation, möjligheten att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen och hur angelägen ledigheten är för eleven vägas samman.¹¹

För att rektor ska bevilja ledighet i mer än tio dagar under ett läsår krävs synnerliga skäl,¹² vilket betyder att det endast beviljas i undantagsfall. En semesterresa betraktas aldrig som synnerliga skäl.

Utlandsvistelse

Barn som är folkbokförda i Värmdö kommun men varaktigt vistas utomlands omfattas inte av skolplikten.¹³ För att utlandsvistelsen ska betraktas som varaktig krävs att eleven vistas utomlands till klart övervägande del under minst fem månader (en skoltermin). Vårdnadshavare ska, enligt särskild rutin, anmäla till hemkommunen om en elev varaktigt ska vistas utomlands. Om det inkomna underlaget styrker utlandsvistelsen kan utbildningskontorets centrala förvaltning skriva ut elev, som är folkbokförd i Värmdö, från skolplikten under maximalt ett år i sänder.¹⁴ Eleven behåller inte skolplaceringen i Sverige under den tiden, och det kan inte garanteras att eleven återfår samma skolplacering vid återkomsten. Elever som skrivs ut från skolplikten har inte rätt till skolmaterial, tillgång till skolsystem eller skolpeng från Värmdö kommun under utlandsvistelsen.

¹⁰ 7 kapitlet 18 § skollagen

¹¹ Prop. 2009/10:165, s. 707

¹² Synnerliga skäl är en juridisk term som innebär att ledighet endast ska beviljas om det finns mycket starka skäl.

¹³ 7 kapitlet 2 § skollagen och prop. 2009/10:165, s. 698 samt prop. 1985/86:10, s. 82.

¹⁴ 20 § folkbokföringslag (1991:481).

Fullgörande av skolplikt på annat sätt

Vårdnadshavare kan ansöka hos hemkommunen om att en elev ska få fullgöra skolplikten på annat sätt än genom deltagande i någon av skolans obligatoriska skolformer under maximalt ett år.¹⁵ Samtliga tre krav måste vara uppfyllda i sin helhet för ett medgivande:

1. Verksamheten ska framstå som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står till buds för eleven,
2. behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, och
3. det finns synnerliga skäl.

Ett fullgott alternativ innebär att det ställs liknande krav som vid ett godkännande av en fristående skola i Sverige. Enligt Värmdö kommun är svenska utlandsskolor som står under Skolinspektionens tillsyn samt distansutbildning som har godkänts av Skolverket att betrakta som fullgoda alternativ.

Hemkommunen ska kunna ha insyn i verksamheten. Detta för att kunna följa elevens deltagande i undervisningen, elevens måluppfyllelse och kunskapsutveckling samt bedöma om förutsättningarna fortlöpande är uppfyllda. Den innebär bland annat att den alternativa utbildningen kontinuerligt ska redovisa elevens närvaro/frånvaro till hemkommunen. Vårdnadshavarna ansvarar för att hemkommunen erhåller redovisning över elevens utveckling, måluppfyllelse och närvaro enligt plan för redogörelsen som godkänts av hemkommunen.

Om förutsättningarna för godkännande inte fortlöpande är uppfyllda kan ett godkännande återkallas med omedelbar verkan, vilket innebär att eleven omgående ska återgå till utbildningen i det obligatoriska skolväsendet i Sverige.

Synnerliga skäl innebär att bestämmelsen om att fullgöra skolplikten på annat sätt ska tillämpas med stor restriktivitet och endast beviljas i undantagsfall.¹⁶

Eleven behåller inte skolplaceringen i Sverige när en elev fullgör sin skolplikt i en utlandsskola, och det kan inte garanteras att eleven återfår samma skolplacering vid

¹⁵ 24 kapitlet 23-25 §§ skollagen.

¹⁶ Prop. 2009/10:165, s. 885.

återkomsten. Eleven har inte heller rätt till skolmaterial, tillgång till skolsystem eller skolpeng från Värmdö kommun under utlandsvistelsen.

Uppföljning

Utbildningskontorets centrala förvaltning ska sammanställa och rapportera frånvaro till Grundskolenämnden i enlighet med gällande rutin.

Utbildningskontorets centrala förvaltning ansvarar för att riktlinjer och tillämpningsrutiner följs upp och revideras i samband med införandet av nya bestämmelser och utifrån gällande praxis samt då behov uppstår av annan anledning.